

**Рецензія
на освітньо-професійну програму
«Право»
зі спеціальності 081 «Право»
галузі знань 08 «Право»
першого(бакалаврського) рівня вищої освіти у
Херсонському інституті ПрАТ «ВНЗ «МАУП»**

Як адвокат і практикуючий юрист, який має тривалий досвід діяльності у сфері захисту прав і свобод громадян, вважаю за доцільне висловити такі зауваження та рекомендації стосовно поданої освітньо-професійної програми.

Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів за спеціальністю 081 «Право» Херсонського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» справляє в цілому позитивне враження як документ, що структурно та змістовно відповідає сучасним вимогам до фахової юридичної освіти в Україні. Програма побудована на принципах компетентнісного підходу, що є вимогою не лише національних стандартів, а й ключових рекомендацій Європейського простору вищої освіти. Її структура охоплює всі необхідні компоненти якісної правничої підготовки: загальноосвітню базу, фундаментальні правові дисципліни, поглиблену професійну практику, курсові роботи та підсумкову атестацію. Логічна послідовність дисциплін відповідає академічним циклам та принципам нарощування складності.

Особливої уваги заслуговує чітко сформульована мета програми, яка не лише орієнтує на здобуття теоретичних знань, а й наголошує на розвитку прикладних навичок, необхідних у практичній правозастосовній діяльності. Це свідчить про розуміння важливості практикоорієнтованого навчання, адаптованого до сучасних викликів правничої професії. Відповідність державним стандартам освіти та міжнародним підходам забезпечується наявністю повного переліку компетентностей та результатів навчання, які співвідносяться з Національною рамкою кваліфікацій, Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS) та ESG (Стандартами та рекомендаціями щодо забезпечення якості в ЄПВО). Це гарантує прозорість, порівнюваність та академічну мобільність здобувачів освіти. Компетентнісна модель випускника охоплює як загальні (soft skills), так і спеціальні (professional skills) правничі компетентності — від аналітичного мислення та етичної відповідальності до вміння формулювати правову позицію, використовувати ІТ-інструменти та тлумачити норми міжнародного права.

Такий підхід формує у студента не лише професіонала, але й свідомого громадянина, здатного діяти в інтересах людини, суспільства та держави. Зміст навчального плану свідчить про належний рівень диференціації навчальних курсів, а також про достатню кількість практичних компонентів (практики, кейси, моделювання судових процесів), що

забезпечує адекватну підготовку до роботи в юриспруденції. Система оцінювання знань та рівень внутрішнього контролю якості навчального процесу також заслуговують на позитивну оцінку: застосовується бально-рейтингова система, визначено критерії оцінювання, передбачено самостійну роботу здобувачів освіти та регулярний моніторинг програми.

Таким чином, ОПП «Право» є сучасним, структурованим і методично обґрунтованим документом, який забезпечує ефективну підготовку фахівців у сфері права на рівні бакалаврату. Програма враховує як державну політику в сфері освіти, так і практичні потреби правничої спільноти та суспільства загалом.

Сильні сторони освітньо-професійної програми

1. Високий рівень відповідності державним стандартам та нормативній базі

Програма чітко базується на положеннях Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» (наказ МОН №644 від 20.07.2022 р.), а також ураховує останні зміни до цих стандартів (наказ МОН №842 від 13.06.2024 р.). Це забезпечує легітимність та актуальність змісту навчання.

2. Компетентнісний підхід

У програмі детально виписано загальні, фахові (предметні) та інтегральну компетентності, що узгоджуються з вимогами Національної рамки кваліфікацій (6 рівень). Також відображено логічну відповідність між компетентностями і програмними результатами навчання, що дозволяє ефективно оцінювати засвоєння матеріалу.

3. Практикоорієнтованість підготовки

Значний акцент зроблено на проходженні практик:

- в юридичних службах органів місцевого самоврядування, державної влади та підприємств;
- у судах, прокуратурі, адвокатурі та нотаріаті (мінімум 5 кредитів ЄКТС);
- а також на складанні процесуальних документів, участі в модельних судових засіданнях, ділових іграх тощо.

Це дозволяє студентам здобути реальні навички правозастосування ще під час навчання.

4. Сучасні підходи до організації освітнього процесу

Програма передбачає активне використання студентоцентрованого, проблемно-орієнтованого та самостійного навчання. В освітньому процесі застосовуються мультимедійні лекції, інтерактивні методики, а також інноваційні формати освітніх заходів із залученням практиків (адвокатів, суддів, нотаріусів).

5. Якісний кадровий склад

Освітню програму забезпечують викладачі, які мають наукові ступені та досвід практичної роботи у сфері права. Це сприяє поєднанню академічної підготовки з правовою практикою, що особливо важливо для формування фахових навичок.

6. Гнучкість структури програми та можливість індивідуалізації траєкторії навчання

Передбачена система вибірових компонентів дозволяє студентам самостійно формувати частину освітнього маршруту залежно від особистих інтересів, планів кар'єрного зростання або спеціалізації.

7. Розвинене навчально-методичне та інформаційне забезпечення

Наявність електронних ресурсів, бібліотеки ім. Ярослава Мудрого, силабусів, методичних вказівок, а також доступ до сучасних комп'ютерних класів і правових баз даних дозволяє студентам повноцінно працювати над навчальними завданнями й проектами.

8. Сприяння академічній мобільності та інтеграції в міжнародний освітній простір

Програма відкриває можливості для національної та міжнародної академічної мобільності (в межах проєктів Erasmus+ та двосторонніх угод), що є суттєвою перевагою для мотивованих здобувачів.

9. Формування етичної, правосвідомої та соціально-відповідальної особистості

Програма спрямована не лише на формування знань і вмінь, а й на виховання правника з високим рівнем етики, здатного до дотримання принципів верховенства права, недопущення корупції та поваги до прав людини.

10. Прозора система оцінювання та внутрішнього контролю якості освіти

Застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що охоплює поточне, проміжне та підсумкове оцінювання. Передбачено чіткі критерії, оприлюднені у силабусах, що сприяє об'єктивності та прозорості контролю знань.

Слабкі сторони освітньо-професійної програми

1. Недостатня деталізація механізмів академічної мобільності

Попри декларацію підтримки національної та міжнародної академічної мобільності, програма не містить конкретних прикладів діючих угод з іноземними чи українськими ЗВО, участі студентів у міжнародних стажуваннях або обміні досвідом викладачів. Це створює ризик того, що положення про мобільність залишаються формальними.

2. Обмежена міждисциплінарність

Програма не передбачає інтеграції правничої освіти з суміжними галузями знань (економікою, психологією, інформаційною безпекою, кіберправом тощо), що наразі є

актуальним трендом у правничій освіті. Здобувачам може бракувати ширшого світоглядного контексту при вирішенні сучасних правових кейсів.

3. Недостатня кількість сучасних LegalTech-інструментів у навчанні

В умовах цифровізації правової сфери та швидкого впровадження штучного інтелекту у юридичну практику, в програмі бракує вивчення сучасних цифрових рішень: систем електронного правосуддя, баз правових рішень, алгоритмів документ-автоматизації, чат-ботів для юридичних консультацій тощо.

4. Відсутність глибокої спеціалізації на бакалаврському рівні

Програма не передбачає напрямів професійної спеціалізації, що могло би допомогти здобувачам більш цілеспрямовано готуватись до обраного напрямку діяльності (наприклад, кримінальне право, господарське право, міжнародне право тощо).

5. Недостатньо розкрито механізми співпраці з роботодавцями

У програмі не деталізовано, яким чином здійснюється залучення потенційних роботодавців до формування освітніх компонентів, проходження практики та подальшого працевлаштування випускників. Відсутні приклади успішної співпраці або зворотного зв'язку від роботодавців.

6. Обмежене представлення soft skills у програмі

Хоча у програмі згадується розвиток риторики, критичного мислення та командної роботи, не передбачено спеціалізованих курсів, спрямованих саме на розвиток комунікаційних навичок, навичок ведення переговорів, публічного виступу, емоційного інтелекту — які є вкрай важливими для сучасного правника.

7. Недостатньо відображені питання етики штучного інтелекту і цифрових прав

У контексті змін у світовій правовій системі, пов'язаних із цифровізацією, було б доцільно включити елементи права в умовах цифрової трансформації, зокрема етику взаємодії людини з алгоритмами, право на цифрову ідентичність, кібербезпеку.

Рекомендації щодо вдосконалення освітньо-професійної програми

1. Посилити механізми академічної мобільності. Рекомендується укласти та оприлюднити конкретні договори про співпрацю з українськими та зарубіжними ЗВО, які дозволяють студентам брати участь у програмах обміну, проходити короткострокові стажування чи літні школи. Також доцільно передбачити процедуру перезарахування результатів навчання, здобутих за кордоном.

2. Розширити міждисциплінарний підхід у змісті програми. Пропонується включити вибіркові або обов'язкові дисципліни з суміжних галузей: основи економіки, соціології, психології, політології, права в ІТ, кібербезпеки, цифрової етики. Це дозволить студентам

краще розуміти соціальний контекст правових явищ і працювати в мультидисциплінарному середовищі.

3. Інтегрувати LegalTech у освітній процес Варто впровадити окремий навчальний курс або модулі в межах існуючих дисциплін, присвячені цифровим інструментам у праві: автоматизація документів, пошук судової практики в базах даних, аналітика правових ризиків, використання штучного інтелекту у правничій діяльності. Практичне навчання з таких інструментів, як LIGA ZAKON, OpenDataBot, Legal AI Tools — стане конкурентною перевагою випускників.

4. Передбачити профілізацію в межах програми Доцільно структурувати вибіркову частину програми за профілями (наприклад: «Кримінальне право та процес», «Цивільне і господарське право», «Публічне право», «Міжнародне право»). Це дозволить здобувачам більш цілеспрямовано будувати свою освітню траєкторію відповідно до майбутньої професійної спеціалізації.

5. Систематизувати співпрацю з юридичними роботодавцями Пропонується формалізувати механізми співпраці з адвокатами, юрисконсультами, державними установами, судами, нотаріатом, юридичними клініками. Це може включати підписання меморандумів, проведення спільних практикумів, відкритих лекцій, запрошення фахівців до викладання або рецензування програм.

6. Акцентувати увагу на розвитку soft skills Рекомендується додати навчальні модулі з юридичної риторики, етики комунікації, медіації, ведення переговорів, управління конфліктами. Це дозволить студентам розвивати навички, необхідні в судовому процесі, адвокатській діяльності, роботі з клієнтами.

7. Оновити бібліотечний фонд і навчальні матеріали відповідно до цифрових викликів Доцільно включити до навчально-методичного забезпечення сучасні джерела — електронні бази, оновлені правничі підручники, наукові публікації, а також ресурси з юридичного аналізу даних, прав людини в цифрову епоху, етики штучного інтелекту тощо.

8. Активізувати інструменти внутрішнього зворотного зв'язку Варто розширити практику опитування студентів, випускників і роботодавців щодо якості освітніх компонентів, застосовності отриманих знань, рівня викладання та організації практик. Зворотний зв'язок має враховуватись під час щорічного оновлення ОПП.

Висновки. Освітньо-професійна програма бакалаврського рівня підготовки за спеціальністю 081 «Право» Херсонського інституту ПрАТ «ВНЗ «МАУП» загалом відповідає сучасним вимогам до фахової правничої освіти в Україні та гармонізується з європейськими стандартами якості.

Програма демонструє цілісну структуру, орієнтацію на формування як фахових, так і загальнокультурних компетентностей, достатній рівень практикоорієнтованості, актуальне змістове наповнення та відповідність стандарту вищої освіти. Особливо позитивно варто відзначити належну увагу до практичної підготовки, чітко окреслену компетентнісну модель випускника, наявність внутрішніх механізмів забезпечення якості, залучення стейкхолдерів до процесу перегляду програми, та кадровий потенціал викладачів.

Успішна реалізація програми сприятиме підготовці конкурентоспроможного правника, здатного вирішувати складні правові завдання, дотримуючись принципів верховенства права, етики та професійної доброчесності. Водночас, для посилення актуальності та інноваційності програми, рекомендується врахувати запропоновані напрями удосконалення: розширення академічної мобільності, впровадження сучасних LegalTech-інструментів, посилення міждисциплінарності, спеціалізації, розвитку soft skills та поглиблення взаємодії з юридичним ринком праці. Загалом, освітньо-професійну програму рекомендовано до впровадження та подальшого вдосконалення, з урахуванням динаміки змін у правничій професії та потреб юридичної практики.

З повагою,

Адвокат

Антон Юрійович Гончаренко